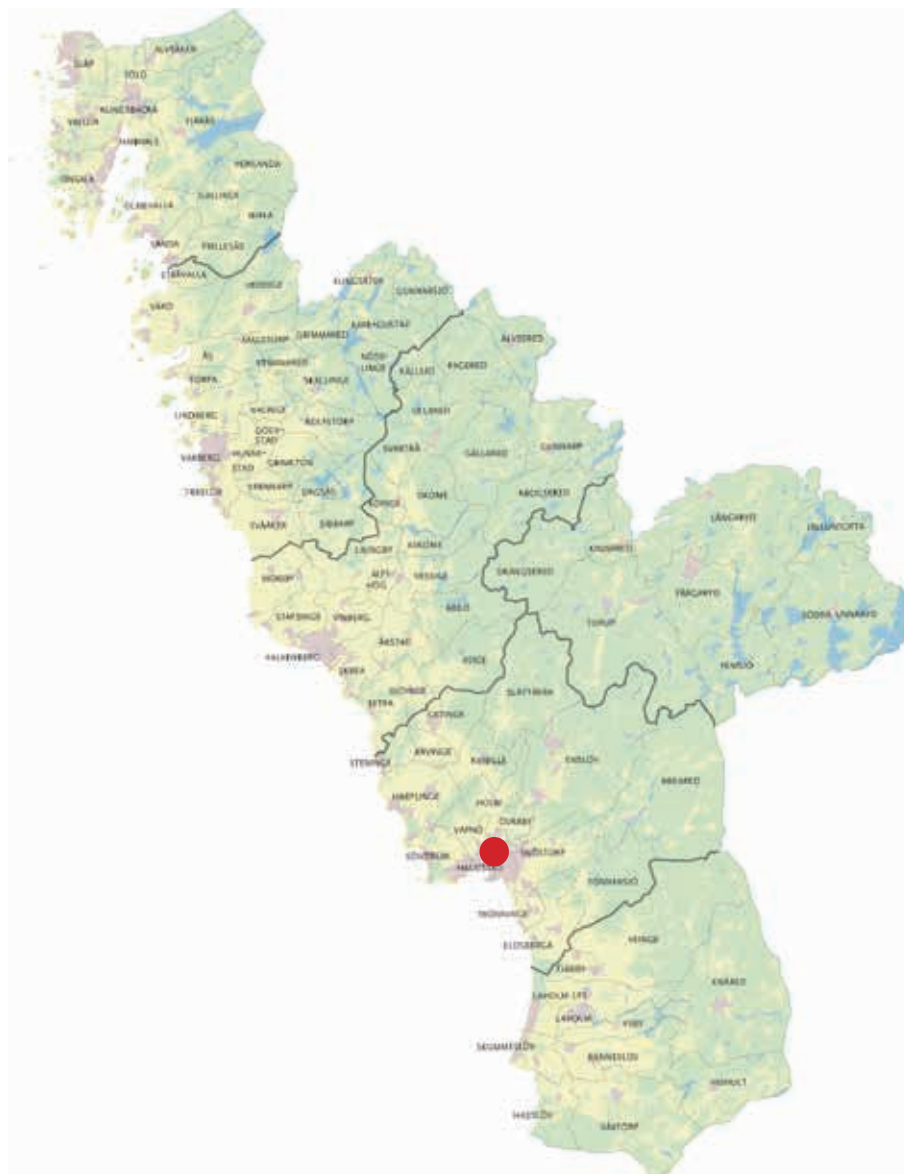

Anders Håkansson

Korsningen Nygatan och Brogatan

Halland, Halmstad stad och kommun, Halmstad 5:2, RAÄ 44:1

Hallands Länsmuseum, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2017.

Arkeologisk förundersökning 2017.

Framsida: Översikt, schaktet. Mot V. Foto: Lena Bjugger (fotonr. 2017-43-1).

Layout: A. Andersson.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.

Ärende nr ms2006/02316.

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund	5
Tidigare insatser	5
Syfte och metod	5
Resultat	6
Stratigrafi	6
Fyndmaterial	6
Tolkningsförslag	6
Åtgärdsförslag	6
Tekniska och administrativa uppgifter	8
Referenser	8
Bilaga	
Fyndtabell	9

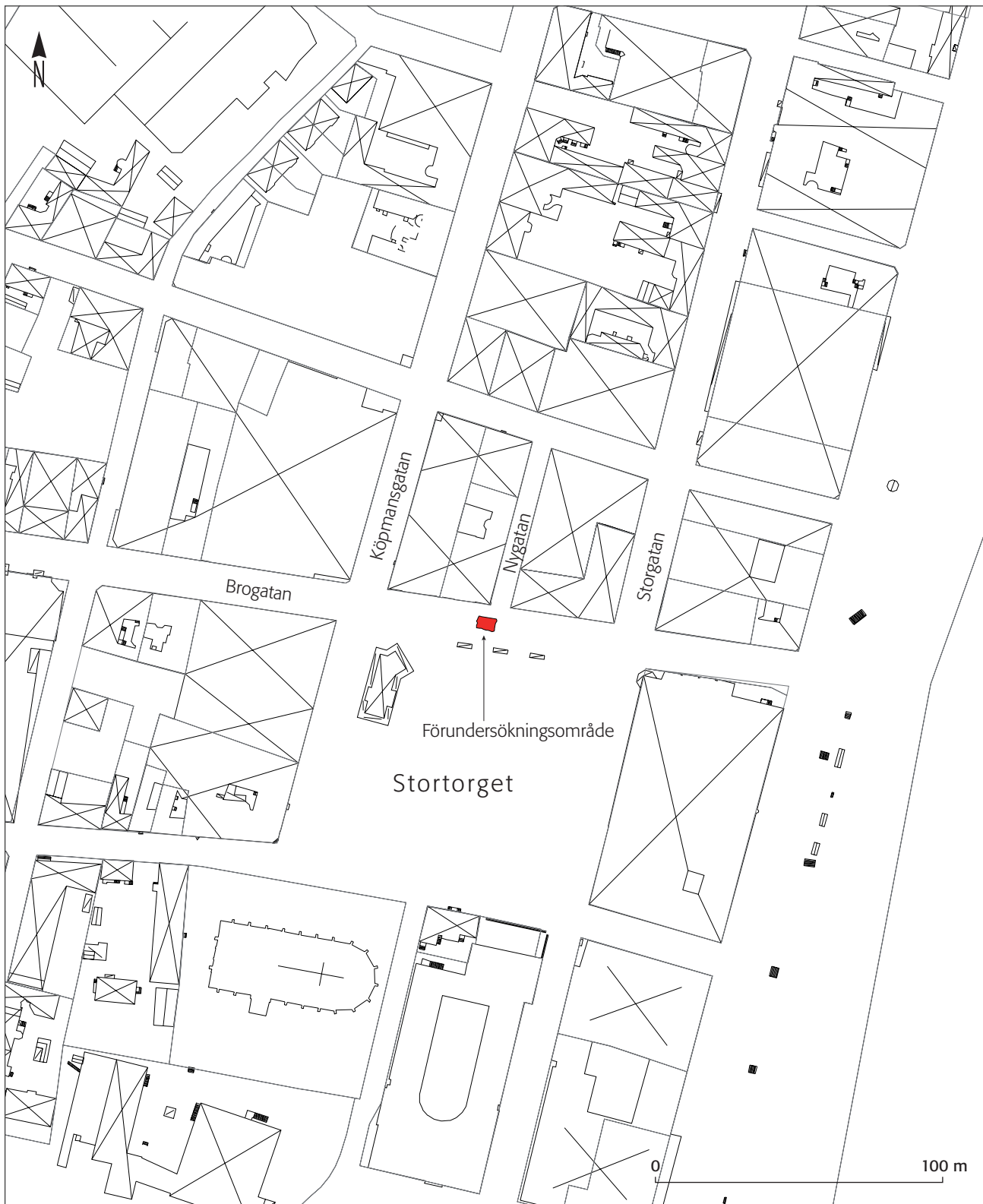

Fig. 1. Karta över centrala Halmstad med förundersökningsområdet markerat (rött). Skala 1:2000.

SAMMANFATTNING

I samband med anläggningsarbeten grävdes ett 3,5×5 meter stort schakt till ett djup på drygt en meter för plantering av träd. Merparten av den yta som innefattades i undersökningsområdet var störd av moderna ledningsdragningar. Endast i områdets sydvästra del var bebyggelselämningar bevarade, bestående av ett ugnsfundament från troligt 1500-tal. De berörda stadslagren är dokumenterade och Kulturmiljö Halland förordar inga vidare arkeologiska insatser.

BAKGRUND

Halmstads kommun, Teknik och Fritidsförvaltningen, genomför anläggningsarbeten inför ombyggnation av Brogatan vid Stora Torg. I samband med detta planerades en urschaktning för trädplantering i korsningen Nygatan och Brogatan. Schaktet planerades omfatta en storlek på 3×5 meter och nå ett djup på drygt en meter. Därvid berördes del av stadslager till fornlämning RAÄ Halmstad 44:1.

TIDIGARE INSATSER

I Nygatan och i närliggande kvarter har det genomförts arkeologiska insatser tidigare. Söder om nu aktuell schaktning för trädplantering genomfördes i mitten av 1960-talet en mycket omfattande urschaktning av marken under Stora torg inför byggande av en parkeringsanläggning - Torggaraget. Den arkeologiska medverkan vid detta projekt var ytterst minimal. 1987 genomfördes en schaktningsövervakning i Brogatan och Nygatan strax öster om aktuellt område. I Brogatan bestod stratigrafien av 0,67 meter tjocka utfyllnadslager och därunder vidtog kulturlager ner till 1,5 meters djup (Bjuggner 1988).

SYFTE OCH METOD

Enligt Länsstyrelsens direktiv syftade insatsen till att klarlägga bevarandegrad, innehåll, karaktär och tidsställning i de stadslager som berördes av arbetsföretaget. Förundersökningen utfördes genom grävning av en grop på 5 x 3,5 meter och ner till kulturlagrens djup om 0,8 meter. Därefter handgrävdes kulturlagren ned till planerat schaktdjup. Dokumentation av lämningar skedde enligt de stratigrafiska principer som motsvarar kontextuell arkeologi. Kontextuell metod innebär att varje lager, konstruktion eller nedgrävning grävs och dokumenteras separat, för att se hur och i vilken kronologisk ordning de skapats (Larsson 2004). Schakt och lämningar mättes in digitalt med totalstation. Plandokumentation av grävheter (2G283) gjordes med ritning i skala 1:20, som sedan digitaliserades. Schaktet dokumenterades med digitalfotografering.

RESULTAT

Stratigrafi

Efter inledande schaktning och upprensning av ytor framgick att större delen av undersökningsområdet var stört av moderna ledningsdragningar. Endast områdets sydvästra del var bevarad, där ett ugnsfundament och underliggande kulturlager undersöktes. Stratigrafin bestod överst (toppmått: +4,29 m ö.h.) av ett gråbrunt humöst sandlager med lerinslag och träkol samt keramikskärvor (K1). Lagret tolkas vara ett utjämningslager. Underliggande rester av ett ugnsfundament (K2,2SK362) bestod av trasiga tegel, tegelkross och sten. Fundamentet överlagrade ett konstruktionslager (K3) bestående av mörk/ljusgråbrun humös kompakt sand, tegelbrockor, tegelkross och träkol. Lagret innehöll även keramik, mycket slagg (två sparade), taktegel, murtegel, kalkbruk och djurben (ej sparade). Ytterligare ett konstruktionslager påträffades under K3, bestående av mörk gråbrun humös kompakt sand samt sten och slagg (K4). Lagret innehöll även djurben, näver, träbitar, tegel, taktegel, spik och keramik. Lagret handgrävdes ned till nivån +3,88 m ö.h. Vid sondering under bottenmått framgick att återstående del av K4 var 0,06 meter tjock. Underliggande stratigrafi bestod av ett 0,35 meter tjockt gråsvart humöst sandlager, följt av gul packad sand (naturlig botten?).

Fyndmaterial

Fynden utgörs av keramikmaterial från K1, K3 och K4, uteslutande bestående av yngre rödgodsskärvor från grytor, kannor och fat. Två slaggskårer sparades från K3 samt taktegel (munktegel) från K4. Vid rensning av det översta K1 påträffades en armborstpil, som får betraktas som ett lösfynd.

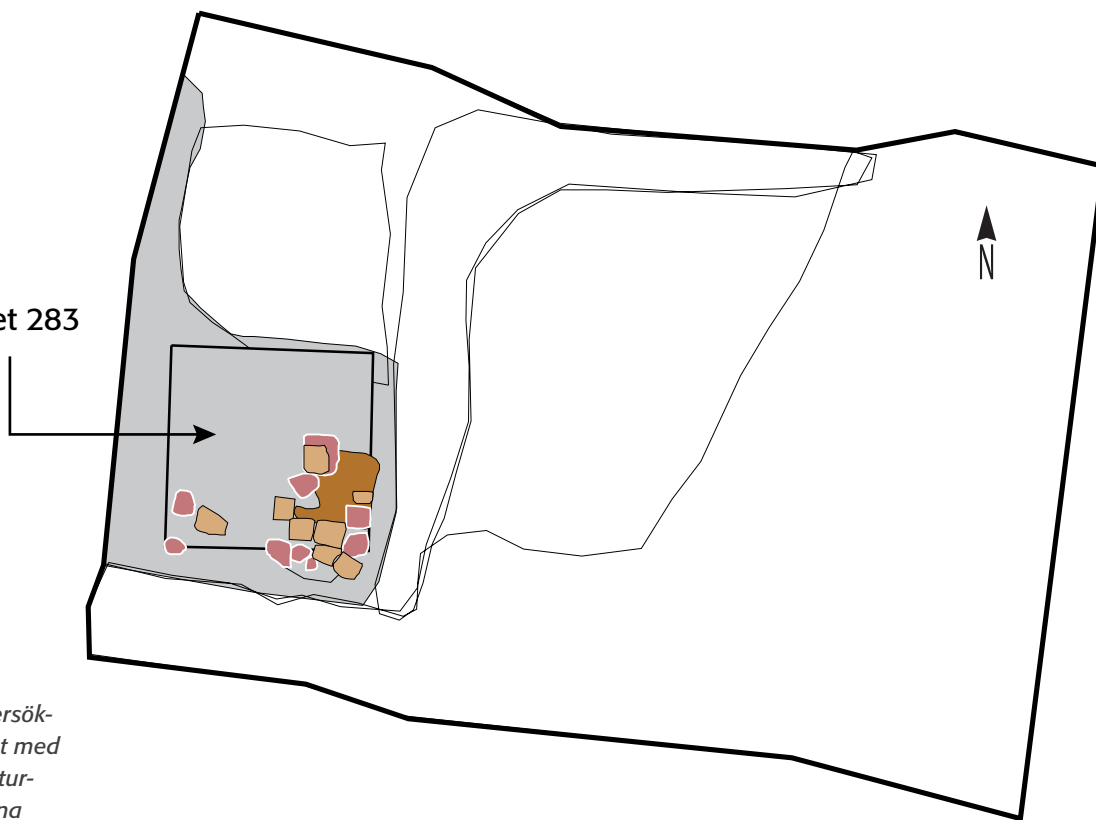
TOLKNINGSFÖRSLAG

Utifrån den mindre yta av kulturlager i sydväst som var bevarad, verkar området ha bestått av stadsbebyggelse under medeltidens senare del. Spåren efter ugnsfundamentet och konstruktionslagren pekar på att ett par generationer byggnader legat inom området. Karaktären på keramiken i kulturlagren indikerar att bebyggelsen tillhört 1500-talets århundrade. Den rika förekomsten av slagg i lagren pekar även på att hantverk förekommit i området.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

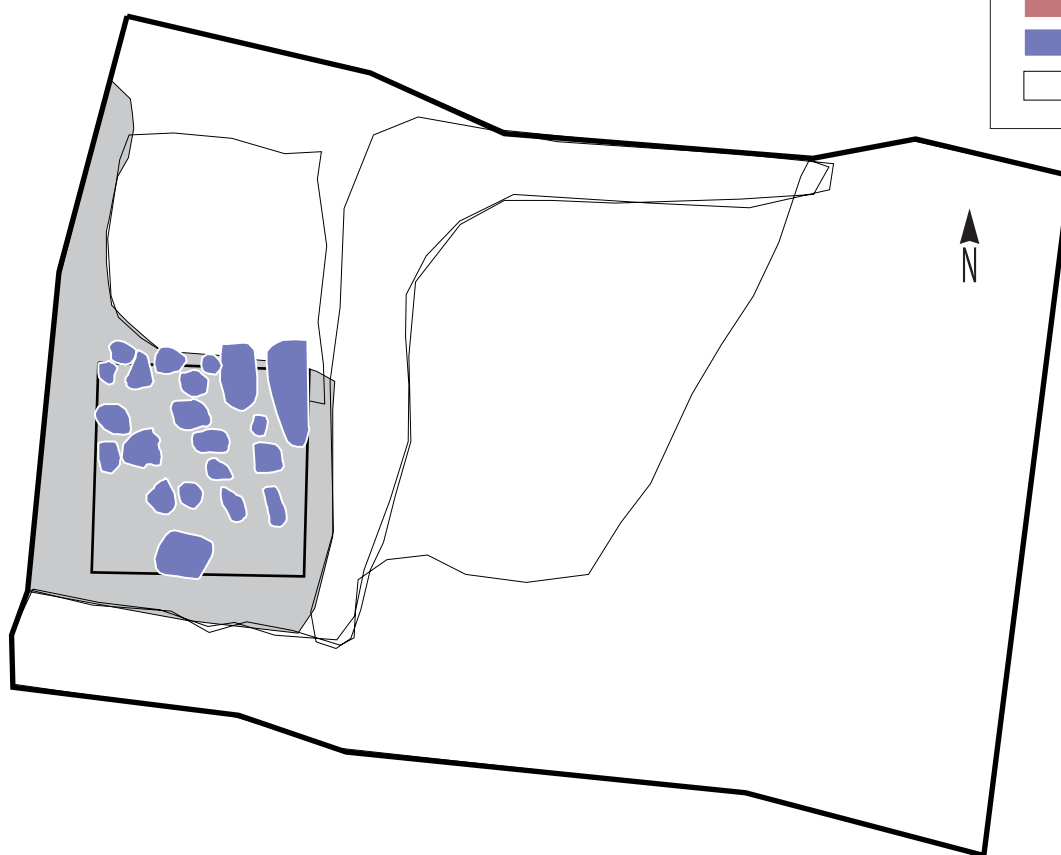
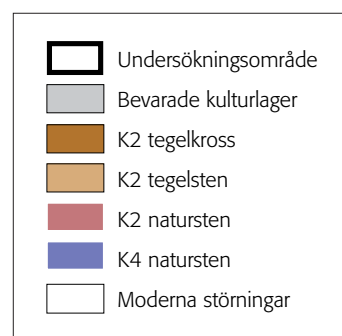
Kulturmiljö Halland förordar inga vidare arkeologiska insatser. Framtida ingrepp i och utanför schaktet kommer att kräva nytt tillstånd från Länsstyrelsen enligt KML.

Grävenhet 283

Figur 2. Undersökningsområdet med bevarade kulturlager, moderna störningar samt ugnsfundament (K2). Skala 1:40.

0 1 2 3 m

Figur 3. Undersökningsområdet med moderna störningar och konstruktionslager (K4). Skala 1:40.

0 1 2 3 m

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens dnr: 431-2132 -17

Eget dnr: 2017-111

Uppdragsgivare: Halmstads kommun, Teknik och
Fritidsförvaltningen

Utförandetid: 2017-05-08–2017-05-09

Personal: Lena Bjugger och Anders Håkansson
(projektledare)

Fastighet: Halmstad 5:2, Halmstad stad och kommun,
Hallands län

RAÄ nummer: Halmstad stad, RAÄ 44:1

Höjdsystem: RH 2000

Koordinatsystem: SWEREF 99 TM

Undersökt yta: 17,5 m²

Dokumentation: Samtliga schakt och anläggningar är dokumenterade digitalt inom ramen för Intrasis Version. Intrasis projektnr Halmstad 2017111F. Allt arkivmaterial förvaras i Kulturmiljö Hallands arkiv, Halmstad. Ritning har HMAK nr 4465.
Fotonummer: 2017-43:1–5

Fynd: Fyndnummer: VM 300 003:1-22

Datering: Senmedeltid–Nyare tid

REFERENSER

Bjugger, Lena. 1988. *Brogatan – Nygatan. Arkeologisk schaktningsövervakning 1987.*

Halland, Halmstad, Brogatan – Nygatan, RAÄ 44. Hallands Länsmuseum, Landsantikvarien. Halmstad.

Larsson, S. 2004. Om stratigrafiska metoder vid stadsarkeologiska undersökningar. *Aktuella metodfrågor* (red. Marianne Lönn). Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar. Stockholm.

Bilaga

Fyndtabell

Fyndnr: VM 300 003:1-22
Landskap: Halland
Kommun: Halmstad stad och kommun
Fastighet: Halmstad 5:2
Fornlämning: RAÄ 44:1

Arkeologisk förundersökning 2017

Fyndnr	Kontext	Material	Sakord	Typ	Godstyp	Kärlyp	Kärldel	Vikt	Antal
1	K1	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Fat/Skål	Spegel	2,2	1
2	K1	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Buk	2,9	1
3	K1	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Buk	1,2	1
4	K1	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Mynning	7,5	1
5	K1	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Mynning	5,6	1
6	K3	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Ben	45,8	1
7	K3	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Ben	37,4	1
8	K3	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Mynning	13	1
9	K3	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Buk	3,4	1
10	K4	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Ben	60,8	1
11	K4	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Buk	9,7	1
12	K4	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Buk	10,2	1
13	K4	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Buk	4,9	1
14	K4	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Buk	6,5	1
15	K4	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Buk	4,6	1
16	K4	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Buk	3,7	1
17	K4	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Buk	3,4	1
18	K4	Keramik	Rödgoods		Yngre rödgods	Gryta	Botten	11,6	1
19	K1	Metall	Föremål	Armborstpil				34,8	1
20	K4	Bränd lera	Tegel	Taktegel, munktegel				227,1	1
21	K3	Järn	Slagg					306,9	1
22	K3	Järn	Slagg					137	1

Postadress: Bastionsgatan 3 | 302 43 Halmstad | Tel: 035-19 26 00
E-post: kansli@kulturmiljohalland.se | Hemsida: www.kulturmiljohalland.se

